

Fatenyésztési kísérletek.

E becses lapok 1879. évi XII. füzetében volt szerencsém az ungvári kincstári uradalom tenyész-kísérleteiről jelentést tenni. Miután pedig ez évi október hóban a kísérleti helyeket újból bejártam, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az alábbiakban a legkielégítőbb eredményről értesíthetem a tisztelt szakközönséget, a mennyiben a *Pinus Lambertiana* és az *Abies Douglasii* ez évben is teljesen megfeleltek a várakozásnak.

A *Pinus Lambertiana* legszebb növekvést mutat a radvanci erdőgondnokságnak Ungvárhoz közel fekvő csemete kertjeiben; még pedig: a társahegyi csemetekertben levő, jelenleg már 6 éves 31 példány átlag magassága 75 cmt. Ez magában nem mondható valami különösen kedvező növekvésnek, de ha meggondoljuk, hogy e csemeték 1877. évben majdnem teljesen kiszáradva érkeztek ide Karlshafenből, nem fogunk rajta csodálkozni, hogy soká sinlettek. Annál örvedesebb azonban ama körülmény, hogy ez évi átlag növekvésük 35.₃ ctm., tehát az összes magasságnak majdnem fele esik ez évi hajtásra. Egyes példányoknál ezen viszony még kedvezőbb, például: egy 60 cmtres példány ez évi hossznövekvése 35 cmt., egy 75 cmtessé 40 cmt. A tűk hossza egyes példányokon 20—24 cmt., a csúcsrügyeké pedig 8—10 ctm. Ez utóbbi körülmény bizonyára annak jele, hogy a szállítás okozta sinlődésnek vége.

E csemeték körül az Ő Felségeik egybekelésének 25 éves jubileuma emlékére telepített emlék-ültetvénybe 3 darab lett kiültetve az ó-kemencei gerebnél.

Szintoly kedvező növekvést mutat a gerenyi csemekertben levő 14 példány; átlag magasságuk 76.₀₆ cmt., ez évi átlag hossznövekvésük pedig 32.₈ cmt. Az ó-kemencei cseme-

tekertben kiültetett — s amazokkal egykorú — 6 példány átlag magassága 60 cm., ez évi csúcselhajtása 27.1 cm.

A társahegyi csemetekertben 4 éves *Pinus Lambertiana* csemeték is vannak, ezek közül jelenleg 14 él, átlag magasságuk 22.4 cm., ez évi hossznövekvés 11.5 cm. Az ugyanily korúak közül a gerényi csemetekertben levő 34 példány átlag magassága 23.4 cm., ez évi hossznövekvés 12.1 cm. Ezek, mint 1 éves csemeték 1878. évben lettek hozatva Karlsruhából.

Előbbiekkel egyidejűleg a lyuttai, sztavnai és túrja-remetei pogonyba is lett *Pinus Lambertiana* kiültetve, ezek növekvése a következő:

1. A lyuttai vágásban, mintegy 570 méter tengerszintfeletti magasságban elültetett csemeték közül 4 db él, átlag magasságuk 11.5 cm., ez évi hosszelhajtás 4 cm. Talaj kötött, televényes, de kissé nedves; fekvés DK.

2. A csornabolovai vágásban, északi lejtőn, mintegy 330 méter magasságban, kötött vízenyős talajba kiültetett 12 db átlag magassága 13.1 cm., ez évi csúcselhajtás 5.4 cm.

3. A sztavnai vágásban elültetett 30 csemete közül jelenleg csak egy él, s ez is sinlődik. Talaj kötött, vízenyős, fekvés északi, tengerszintfeletti magasság 420 méter.

4. A túrja-remetei erdőben nyugoti lejtésű hegyhátán, körül-belül 480 tengerszintfeletti magasságban elültetett 8 példány növekvése csekély, valószínűleg azon okból, mivel a *Pinus* fajoknak meg nem felelő árnyasabb helyen vannak. Átlag magasságuk 10.2 cm., ez évi csúcselhajtás 3.8 cm.

Az itt elősorolt négy kísérleti helyről az ültetőcsoportok jövé tavasszal, a jelenlegi közelében, szárazabb, déli fekvésű helyre fognak gomostól átültettetni, mert az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a nagyobb fokú talajnedvesség akadályozza növekvésükben, bár valószínű az is, hogy ama lúcz- és jege-

nyefenyő régiókban a klimai viszonyok sem felelnek meg e fánem igényeinek.

A múlt évben elvetett *P. Lambertiana* mag nem csirázott, s azon remény sem valósult, melyet a magnak ez évben leendő csirázásához kötöttünk.

Az 1880. évben beszerzett mag felerészben a csornaholovai, felerészben pedig a sztavnai csemetekertben lett elvetve. E mag nagyon későn csirázott, a mennyiben július 15-éig csak 10 drb kelt ki, október 8-áig pedig 45 s ezek közül egy még a magburkot sem vetette le. Tény tehát, hogy e fánem magja, bár nagyon hasonlít a *P. cembra* magvához, az első s nem a második évben csirázik, és hogy a mag kemény héjának átlágyulásához nagyobb fokú nedvesség, illetőleg több szükséges. Tehát vagy előleges áztatást vagy pedig őszi vetést kell alkalmazni, utóbbi mód azonban nem ajánlható azon okból, mert e drága magban az egerek télen nagy kárt tehetnének.

Hogy a kikelt 45 drb csemete legnagyobb része e télen kiváló gondozás mellett is ki fog veszni: bizonyosnak mondható, mert csak 14 eresztett hajtást, a többinél csak a pereszlenesen álló csemlevek fejlődtek ki.

Az ó-kemenczei csemetekertben elültetett *Abies Douglasii* fenyők közül, a melyek jelenleg 6 évesek, 29 él; átlag magasságuk 46.5 ctm., ez évi csúcsajtás 20.3 ctm. Azt hisszük, hogy kevésbé kötött, üde talajon jobban fog diszteni. Jövő tavasszal az erdőbe szándékoltnak kiültettetni, miután már elég erősek arra, hogy a gyomokkal megküzdjenek, bár kívánatos, hogy ezentúl is gondoztassanak, mert kár volna minden egyes példányért, mely véletlen esélyeknek esnék áldozatul. A múlt év tavaszán az ó-kemenczei és gerényi csemetekertben elvetett *A. Douglasii* mag mindkét helyen nagyon gyéren kelt, elébbi helyen 6 drb 8 ctm. magas példány él,

utóbbin pedig 12 drb 10 ctm. magas; ez évi hajtásaik 4—5 ctm. hosszúk.

Az ó-kemenczei csemetekertben ez évben is lett *Abies Douglasii* mag vetve, azonban nem kelt ki.

Az 1877. évben elvetett *Abies nobilis*ből az ó-kemenczei csemetekertben egy 15 ctm. magas példány él, ez évi hossznövekvése 5 ctm. Az *Abies nordmaniana*-ból 2 maradt meg, ezek zsenge hajtásai május hóban lefagytak, egyiknél azonban egy oldalrügyből új csúshajtás fejlődött ki, míg a másiknak csak oldalágain vannak új hajtások. Előbbinek összes magassága 25 ctm., utóbbié pedig 15 ctm., mindkettőnél az új oldalhajtások 3—5 ctm. hosszúk. E fanem külső alakjára nézve, még pedig a tűk és ágak elhelyezése, mint nemkülönbön azok alakjára nézve is nagyon hasonlít az *A. pectinata*-hoz, hasonlít azonban abban is, hogy a késői fagyok iránt nagyon érzékeny.

A mult évben elvetett *Wellingtonia gigantea* magból kelt csemeték közül az ó-kemenczei csemetekertben egy példány él, magassága 15 ctm., ez évi csúcs- és felfelé irányuló dús oldalhajtásai 12 ctm. hosszúk. A gerenyi csemetekertben 8 drb maradt meg, összes magasságuk 4—8 ctm.

A *Coffea californica*-ból élő egy példány e tavasszal a szabadba lett kiültetve, ősszel azonban — szobában való teletetés czéljából — újlag virágcserepbe lett helyezve. E diszcserje különben, véleményem szerint, a további kísérletnél elejtendő lenne, mivel erdészeti szempontból jelentőséggel nem bírhat. Megjegyezzük e helyütt, hogy ez évben már virágzott, (4 éves) virágja apró, zöldszinü, hasonlít a *Rhamnus frangula* virágjához.

E lapok folyó évi VI. füzetében a kísérlet alá vett itteni külföldi fanemek átteleléséről tétetik jelentés és pedig a 434. lapon közöltetik, hogy a *Wellingtonia gigantea*, az *Abies*

Douglasii és Abies nordmaniana-nak mult évi hajtásai lefagytak, ezen lefagyás azonban csak csekély mérvű volt, mert habár e hajtásokról a tűk egyrésze lehullott, a rügyek le nem fagytak, hanem kihajtva — különösen az A. Douglasiinál — igen szép hajtásokat eresztettek.

Ha azonban ily hidegben, minővel a növényvilágnak mult télen kellett megküzdenie, a külföldi fanemek némely része le is fagyott volna: ez még korrántsem ijeszthet el bennünket a további kísérlet teréről, mert ily rendkívüli hidegben honos fáink is sokat szenvednek. Sok helyütt megfagyott mult télen a vadrózsa, őszi- és kajszin-barackfa, diófa, mandulafa, szilvafa stb. — Ungvárt, 1880. december 20-án.

Tomcsányi Gusztáv,
m. k. erdész.

Jelentés az 1880. évben lefolyt cserkéregüzletről.

A lefolyt év a cserkéreg üzletre nézve, úgy a termelő mint a kivitel tekintetéből nem volt kedvező. A termelők heteken át a rosz időjárással küzdöttek, minek következtében a terménynek nagy része minőségében szenvedett és a huzamos esőzések által szükségessé vált óvintézkedések a termelési költségeket tetemesen emelék.

A németek által a cserkéregre rótt beviteli vám nagyban nehezíti az üzletet, de annak ki nem elegendő lefolyása, ezen kívül más fontosabb okban is találja magyarázatát; t. i. az utolsó években a börgyári ipar Németországban hanyatlott és természetes következése, hogy kevesebb cserző anyagokra volt ott szükség, mint az előbbi években.

Daczára a szükséglet és ebből kifolyó kereslet csökkenésének, nálunk ez évben több cserkéreg termeltetett a lefolyt